

**ЮЖНОЦЕНТРАЛНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ-гр.СМОЛЯН
ТЕРИТОРИАЛНО ПОДЕЛЕНИЕ**

”ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – КЛИСУРА”

гр.Клисура, ул. „20-ти Април” №26 Email: dgsklisura@ucdp-smolian.com

В-12-284/30.01.2024г.

Одобрил.....*П.....

/инж. Атанас Стойнев-Директор ДГС-Клисура /

/Налице са положени подписи, като същите са заличени съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679/

**ДОКЛАД ЗА ПРОВЕДЕНИЯ МОНИТОРИНГ НА
ТЕРИТОРИЯТА НА ТП „ДГС КЛИСУРА“ ПРЕЗ
2023 ГОДИНА**

Настоящото проучване е извършено в периода на месеци януари-декември 2023 година във връзка с годишния мониторинг на Горите с Високи Консервационна Стойност /ГВКС/.

**I.СОБСТВЕНОСТ НА ГОРИТЕ И ПРОМЕНИ В НАЧИНА НА ПОЛЗВАНЕ ИЛИ
ФУНКЦИОНАЛНИТЕ ИМ КАТЕГОРИИ:**

През 2023год. няма промяна в собствеността на горите, както и промени в начина на ползване. Общата площ на горските територии, стопанисвани от ТП ДГС „Клисура” е в размер на 17683.2 ха, разпределени по вид собственост

-държавна собственост-17428.7 ха.

-общински гори-161.9ха.

-физически лица-92.6ха..

Данните са на база Горскостопански и Ловностопански план за Държавните горски територии на ТП „ДГС-Клисура”/част Клисура/ за периода 2016-2025год. Утвърден със Заповед на ИАГ №928/13.10.2017година.

ТП”ДГС-Розино” преминава към ТП”ДГС-Клисура”, съгласно Заповед №РД 09-1083 от 01.08.2012година. По ГСП от 2012г. на ТП „ДГС-Розино” общата горска територия е 10208,5 ха : в.т.ч.ДГТ-10043,9ха, топола ДГФ-0,5;в т.ч. Общинска собственост-123,3 ха; в т.ч. ЧГФ-38,8ха.

-Обща площ на стопанисваната територия включена в обхвата на сертификата – 17418.60ха *Забележка:/10,10ха. е площ извън обхвата на сертификата/*

-Площ на защитените територии –13823,37 ха.

Защитена местност ”Върлишница-188.9ха, Защитена местност „Бурсук кая“-47,7ха, защитени зони, попадащи в границите на ТП „ДГС "Клисура”:

BG0000429 Река Стряма-72.4ха, BG0001389 Средна гора- 4046.5ха, BG0001493, Централен Балкан-буфер-4998.1ха, BG0000494 Централен Балкан-84.1ха, BG0002054

Средна гора-4313.6ха, поддържан резерват "Богдан"-5,6ха., Резерват „Чамджа“-66,8ха. / „Розино“-3734.80ха.; „Клисура“-1421,2 ха.

- Площ на стопански гори- Стопански горски територии, определени по реда на чл. 5, ал. 4 от ЗГ. На територията на ТП „ДГС Клисура“(в земл. на гр. Клисура) липсват. -в землище на с. Розино- – 572.6 ха.

- Площ на плантациите -няма налични

-Площ на териториите стопанисвани от ДГС, но извън обхвата на сертификата 258,7 ха.

-Обща площ на разсадника-10,10ха.

-Общински гори-161,9ха.

-Физически лица-92,6ха./от тях 6,4ха., представляват земеделски територии, които след 1991 год. са придобили статут на гора по ЗГ, но са извън отчета на ГФ-82,6ха./.

През 2023г. няма издавано Решение за промяна на предназначението на гори и земи от ДГТ. Няма текущи реституционни съдебни спорове за територии стопанисвани от ДГС. На територията на стопанството не са идентифицирани и случаи на разрушаване/ нарушаване на обществена/ частна инфраструктура в следствие движение на тежкотоварни камиони извършващи превоз на дървесина.

II.ИЗВЪРШЕНИ ГОРСКОСТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА СТОПАНСТВОТО:

Извършените горскостопански дейности на територията на ДГС „Клисура“ през 2023 година са в следните направления: лесокултурни дейности, дърводобив, добив на недървесни горски продукти, поддръжка на горски пътища.

Извършените лесокултурни дейности са изпълнени със собствени работници-маркиране и след проведени процедури и определени изпълнители по реда и при спазване изискванията на Наредба за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии-държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти. Изпълнението на дейностите е извършено при спазване на действащата нормативна уредба. 1. Разчета за ползване на дървесина за 2023г. е с обем с обем от 31 440 куб.м. Реализираната дървесина за 2023г. е в размер на 20 428 куб.м. или 65% процента спрямо годишния разчет и 106% спрямо общото договорирано количество дървесина. Изпълнението при продажба на дървесина на корен е 9564,96 куб.м. в т.ч. местни търговци 2 873,07 куб.м. 101% и добив на дървесина 3948,89 в т.ч. местни търговци 1760,75 куб.м. -29%. Разчета за добив на дървесина със собствени работници е с обем 9 246,80 куб.м. лежача маса в т. ч. 2827,80 куб.м. преходни насаждения. Реализираната дървесина от собствени работници /по ценоразпис ФЛ 5879,46 куб.м. или 29% от отчетната годишна реализация се дължи на добива със собствени работници.

Попълват се лист за предварителна идентификация на ключови елементи на околната среда и социалното въздействие, с които се дефинират мерки за опазване при маркиране и дърводобив от служителите на ТП"ДГС-Клисура" преди маркиране и преди започване на предвидените за провеждане горскостопански мероприятия. Формулярите се попълват и прилагат към досието на насажденията. Обобщават се в доклада за ГВКС. При поискване се предоставят на заинтересованите страни. При всяко изготвяне на карнет-описа и на технологичния план се отразяват съответните видове ГВКС, към които

се числи даденото насаждение. На база теренни наблюдения се дават предписания за изпълнение на горско стопанските дейности с цел съхраняване на установените консервационни стойности. На терен от служителите на стопанството се следи за правилно прилагане на поставените изисквания по отношение на ГВКС, на видове и местообитания. Фирмите извършващи дърводобив са запознати с изискванията на Националния стандарт за отговорно управление на гори и изискуемата технология за добив на дървесина, информирани са да представят: валидна оценка на професионалния риск, фактури за закупени лични предпазни средства, да представят актуални договори от НАП за наетите работници, както и свидетелства за правоспособност за работа с бензинно-моторни триони. За всеки един обект за дърводобив е изготвен „Лист за проверка за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, изправност на техниката и спазване на изискванията за изпълнение на горскостопански дейности”. На всички лица които ще извършват дейност в горскостопански обект се провежда инструктаж за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. В насажденията, в които се извежда сеч се поставя информационна табела и табела забраняваща достъпа на външни лица в сечището. Фирмите, извършващи горскостопанските дейности, са уведомени да опазват горските пътища и са им издадени разрешителни за достъп на превозни средства с указания за преустановяване на движението при лоши метеорологични условия. Запознати са разпоредбите на чл.115,ал1,т.2, и чл.116,ал.1,т.2 от /ЗГ/,които са в сила от 01.01.2018 г./ДВ,бр.60 от 7август 2015г/, и спазват изискването да притежават документ в съответствие с международен стандарт, издаден от независим орган по сертификация, свързан с дейности по добив/ или преработка на дървесина. Издадени са общо 378 броя разрешителни за достъп на превозни средства..

За дейностите по опазване на горските територии са определени служители от стопанството, на които са им поверени, със заповед на директора, охранителни участъци, за които отговарят. Със заповед на директора се определят и изготвят графици за дежурните служители през празничните и почивните дни. Има изготвени процедури за реагиране и създаване на спешна организация и потушаване на горски пожари. Превенцията и борбата с горските пожари е една от социално значимите дейности на ДГС, тъй като за кратко време може да бъде унищожен значителен обществен ресурс, а в някои случаи да бъде засегната сигурността и имуществото на гражданите. Ролята на ДГС в тази насока се оценява изключително позитивно от обществото. Налице е План за опазване на горите от пожари съгласуван от специална комисия назначена от Областната служба Пожарна безопасност и защита на населението. В стопанството има одобрени схеми за начина на оповестяване при възникване на горски пожари. В началото на всеки месец се пуска График за дежурства.

С цел повишаване на ефективността на дейностите по опазване на горските територии-държавна собственост, в обхвата на ЮЦДП, град Смолян и предотвратяване на нарушения, включително и подобряване на контрола по спазване на Закона на горите и подзаконовите нормативни актове са предприети следните мероприятия от Утвърдения план съгласно *Заповед с №238/22.07.2021г. на директора на ЮЦДП*

1.В зависимост от спецификата на проверките служителите, назначени за опазване на горски територии са организирани, постоянно в охранителни звена от двама служители. Извършват се проверки по опазване на горски територии-държавна собственост, както и собственост на физически лица, юридически лица и техните обединения, с площ до 2хектара. Всеки понеделник до 9:00часа горските стражари представят подробни доклади за извършените проверки от предходната седмица.

2. Горските стражари в стопанството водят дневник, в който се отразява работата, обектите и лицата на проверката, както и проверените транспортни средства и документи. Дневникът се попълва в края на всеки работен ден, като в същия се поставят писмени задачи от преките ръководители.

3. Всеки месец на служителите на „ДГС-Клисура“ в периода обявен със Заповед №РД-09-354/08.04.2023г. на Областния управител-област Пловдив пожароопасен сезон е извършван инструктаж на служителите, пряко ангажирани в гасенето на горски пожари за спазване на утвърдените със Заповед №РД-09-354/08.04.2019г. на Министъра на земеделието, храните и горите Правила за ЗБУТ в горски територии. Инструктажите се отразяват по надлежния ред в Книга за инструктаж по безопасност и здраве при работа. На отсъстващите служители поради отпуск/болнични е проведен инструктаж след завръщане на работното си място.

4. За повишаване капацитета на служителите от стопанството, пряко ангажирани с опазването на горски територии са проведени редица обучения. Има съставен присъствени списъци. Във връзка с изпълнението на изготвения и утвърден План за повишаване на ефективността на дейностите по опазване на горските територии-държавно собственост и предотвратяване на нарушения в горските територии-собственост на физически лица, юридическите лица и техните обединения, с обща площ до 2 ха, включително има сключено Споразумение за сътрудничество и взаимодействие между Министерството на вътрешните работи и министерството на земеделието храните и горите сключено през 2018г. което е действащо и към момента. На основание на същото се организират и извършват съвместни проверки с Районните управления на МВР, и Районната служба Пожарна безопасност и защита на населението.

Сключеният договор от страна на ЮЦДП, гр. Смолян с Главна дирекция Национална полиция, съгласно т.15, раздел IV от горесцитираното споразумение за осъществяване на взаимодействие с дирекция Жандармерия за извършване на проверки в районите с повишен риск от посегателства в горски територии, към момента също е действащ.

Взаимодействието на служителите по контрола и опазването на горските територии е предимно със служители на МВР. При наличие на данни за престъпление, структурите на МВР поемат случаите. От друга страна, при констатиране на нарушения, свързани с горското законодателство, често служителите на МВР се обръщат за съдействие и съставяне на актове към служители от РДГ или ТП ДГС. Защитата и опазването на горските територии от пожари, както и непосредствените действия по гасене се осъществяват в тясно сътрудничество с ГД „ПБЗН“ - МВР-през 2023 год. са извършени съвместни проверки с участието на служители от РПУ-Карлово.

През 2023г. са извършени множество проверки на обектите за добив на дървесина, по време на ловни излети, на МПС-та транспортиращи дървесина, на защитени територии и др. На обектите за добив на дървесина са съставени констативни протоколи по дисциплината на ползването. В повечето случаи се касае за несъбрана вършина и висока сеч. Също така регулярно се попълват и чек-листи за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, изправност на техниката и спазване изискванията за изпълнение на горскостопански дейности от извършени периодични проверки. При тях няма констатирани големи нарушения. Дадени са препоръки за редовно осигуряване на предпазни ръкавици и поставяне на табели „Внимание води се сеч“. До края на годината са съставени 29бр. акта по ЗГ, по ЗЛОД няма констатирани. Извършени са 182проверки на ловци, 89 бр., за други физически лица ,1031бр. проверки за обекти на дърводобив. Общо 1504 бр. -извършените проверки за 2023г. са с 18 броя

повече от предходната 2022г. През 2023г. са извършени планови проверки по документи и на терен от експерт контролбори на ЮЦДП-Смолян. От съставените протоколи става ясно, че дейностите извършвани от ДГС-Клисура са извършени съгласно националното законодателство и няма констатирани големи нарушения.

Към началото на 2023 г. ДГС "Клисура" осигурява директна заетост на 55 човека в т.ч. на ръководни длъжности, лесничей, горски стражари, помощен персонал и др. Задълженията и отговорностите на служителите са регламентирани в подробно разписани Длъжностни характеристики, осигурени са начални и допълнителни обучения по отношение изпълнението на конкретните им задължения свързани с правилно провеждане на дейностите, съгласно ЗГ и Горскостопанския план. Горските стражари преминават допълнителен курс за правоспособност за носене на оръжие. Освен началния, се извършва и периодичен инструктаж по безопасност на труда. Има сключен договор със служба по трудова медицина с оглед осигуряване на необходимите условия за здраве и безопасност на труд и е налице изготвена Оценка на риска за различните позиции. На работниците и служителите на ТП "ДГС - Клисура" е предоставено работно и униформено облекло.

През 2023 г. не са регистрирани трудови злополуки на територията на ТП "ДГС - Клисура". При извършването на горскостопански работи като производство на посадъчен материал добиване, товарене и транспортиране на дървени материали, строителство на горски пътища, обезопасяване на сечища и временни складове, административна дейност, както и при извършването на лов и други ловно-стопански мероприятия, няма регистриране на злополуки характеризиращи се като „трудови“ Същото се потвърждава и при проверка на регистъра на трудови злополуки по индикатор 2.3.4.Регистрираните нула броя трудови злополуки за 2023г. съпоставени с данните от статистическата информация за трудови злополуки на НОИ, съставляват 0% от общия брой за горския сектор на национално ниво. Тези данни доказват, че осигурените условия от ръководството на ДГС-Клисура са достатъчно ефективни установените досега условия, практики и оборудване могат да продължат да се прилагат и използват и през настоящата 2024г. През отчетния период няма докладвани случаи на дискриминация (полова, религиозна) и сексуален тормоз, няма постъпили жалби от страна на работещите в ТП "ДГС – Клисура. Има сключен Браншови колективен трудов договор на работещите в отрасъл "Горско стопанство - стопанисване" за 2023-2024 г.

Директора на ТП "ДГС - Клисура" е одобрил програма за обучение на работниците и служителите на стопанството и работниците на фирмите изпълнители за 2023 г. Основните теми заложи в програмата са обучение по горска сертификация, обучение по ЗБУТ, обучение по стопанисване на горите, обучение по прилагане на законодателството при промяна на нормативната уредба, обучение относно контрола и опазването на горските територии и други. Обученията по темите от програмата са провеждани от служители на стопанството, поради което не са издавани сертификати. През 2023 г. е проведено обучение по ЗБУТ от службата по трудова медицина (Медико ООД), при което са издадени сертификати на четирима обучени служители.

III. Вид на добитите продукти/ включително недървесни горски продукти/: Не бяха идентифицирани съществуващи или потенциални негативни социални въздействия в следствие дейността на ДГС по осигуряване на паша. През 2023г са издадени 15 бр. разрешителни за паша.

Недървесни горски продукти: Ангажираността в този вид дейност има ясно изразен сезонен характер, варира през годините в зависимост от наличния ресурс и е с по-ясно

изразена активност на населението от Розино. В общината има регистрирани няколко изкупвателни пункта. Всички те работят с партньори от чужбина и основната част от продукцията е за износ (особено що се касае до гъбите). Предприемачите считат, че взаимоотношенията с ДГС са на добро ниво каквато е и комуникацията между двете страни. Подадени са заявления и са издадени 33 броя разрешителни за ползване на недървесни горски продукти-заведени в съответния регистър.

IV.ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРИТЕ /РЕЗУЛТАТИ ОТ ЛЕСОПАТОЛОГИЧНИ ОБСЛЕДВАНИЯ И ЛЕСОЗАЩИТНИ МЕРОПРИЯТИЯ:

През 2023година за държавните горски територии са подадени и регистрирани общо 154 броя сигнални листове за нападения и щети от биотични фактори и оценка на здравословното състояние на горите на територията на ТП „ДГС Клисура“, от тях: за борова процесия 13бр.;за корояди- 6 бр., а за абиотични 16 броя . От тях ветролом и ветровал 3бр.ветролом шир-4бр, съхнене на иглиците, -1бр, снеголом и снеговал-32бр.1 3бр. корояд, 9бр.-свлачища.,съхнене на бряст-1бр. В насажденията, които са повредени от съхнения по игл. и корояди са изготвени план-извлечения, инвентаризационни описи или предписания от РДГ и в част от тях са проведени санитарни или принудителни сечи, други са останали за ползване през 2024.

V.ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ВЪРХУ ПОПУЛАЦИИТЕ ОТ РАСТИТЕЛНИ И ЖИВОТИНСКИ ВИДОВЕ, ПОЧВИТЕ И ВОДНИТЕ РЕСУРСИ:

Въздействие върху водни ресурси: Опазване на водите:

Водоохранните функции на горите са добре известни сред обществото и ясно се осъзнава, че от адекватното управление/ ползване на горските територии в голяма степен зависи количеството и качеството както на водите за битови нужди така и на тези за напояване. За територията на ДГС „Клисура“ не бяха констатирани проблеми с водоснабдяването произтичащи от една или друга горскостопанска дейности . Проблеми не се очаква и в бъдеще, тъй като основната част от водните ресурси за битови нужди идват от Стара планина, а дейността на ДГС е съсредоточена в Средна гора. Според местното ВиК дружество ДГС е напълно наясно със ситуирането на санитароохранителните зони в ДГФ и режимите в тях, последните се спазват, и е налице добра комуникация между двете организации

Анализът от извършения мониторинг до момента показва, че горите в обособените ВКС са в добро здравословно състояние, дължащо се на добрите практики на правилно поддържане и стопанисване. Стопанството прилага мероприятия за предотвратяване и свеждане на почвената ерозия в следствие на ГСМ до минимум. В насажденията с изведени сечи има налична и достатъчно количество мъртва /стояща и лежаща / дървесина. При провеждане на сечи се запазват стояща и лежаща мъртва дървесина и загиващи дървета, които са не по-малко от 10% от запаса на насаждението преди сечта, като не по-малко от 5% е стояща мъртва дървесина. Мъртви дървета, застрашаващи безопасността на хора и съоръжения в гората, се повалят и оставят като лежаща мъртва дървесина.

Прилаганите лесовъдски мероприятия се съобразени с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.

В горите в които се планира провеждане на отгледни сечи се спазват следните ограничения и норми:

- не се допуска еднократно отсичане на повече от 20% от запаса на насаждението;
- прилага се само комбиниран метод с преобладаване на върхов метод;
- склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на отгледни сечи не се допуска да бъде по-малка от 0,8;
- за осигуряване на акумулация на мъртва дървесина при отгледните сечи се запазват подтиснати и част от некачествените, повредените и особено загиващи дървета, които не конкурират директно качествени дървета.

Не по-малко от 10% от площта на всяко природно горско местообитание (Приложение I от Закона за биологичното разнообразие) в защитените зони на територията на ДГС се обособява като „гори във фаза на старост” както границите и местоположението на тези площи не се променят.

- приоритет имат възобновителните сечи с дълъг възобновителен период;
- насажденията с изведени подготвителни и осеменителни и осветителни фази на постепенна сеч, следващите фази на сечта се изведат в съответствие с принципите на дългосрочните възобновителни сечи;
- при провеждане на възобновителни сечи не се допуска еднократно отсичане на повече от 25 % от запаса на насаждението;
- площта на първоначално отворените при възобновителните сечи прозорци е не по-голяма от 0,05 ха;
- клоните и остатъците от сечта се оставят равномерно разпръснати в местата на падане на дърветата извън местата с подраст;
- извозът на отсечената дървесина се извършва само на секции;
- използват се техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка и пътната инфраструктура;
- след прекратяване на горскостопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища).

Относно въздействието на мероприятията върху биоразнообразието, в листовете за предварителна идентификация на ключови елементи и технологични планове, са дадени препоръки, които се спазват. Вследствие на изведените сечи върху подраста са установени минимални повреди. През последното десетилетие се наблюдава добро естествено възобновяване, отговарящо на екологичните фактори на местообитания и типа гора в ТП ДГС-Клисура и предполага по висока продуктивност на гората. При анализа на тези сфера на дейност на ДГС не се констатира негативни въздействия, но следва да се има предвид, че залесяването винаги е било приемано като благородна мисия от обществото и като основно задължение за всяко горско стопанство. При всички случаи, ДГС заема една по-проактивна позиция пред обществото от една страна давайки разяснения за ползите от естественото възобновяване, а от друга давайки гласност на макар и ограничените залесителни кампании.

При наличие на постоянни водни течения, преминаващи през или по границата на насажденията предвидени за сеч, се оставя 10-15 м буферна зона, която се отразява в карнет-описа и технологичния план на насаждението и се описват мерки за опазване на водното течение. През изминалата година не са констатирани повреди на водни ресурси в резултат на горскостопанската дейност. Преди маркиране на всяко едно насаждение (ДГТ) на територията на ТП "ДГС - Клисура", границата му се обхожда с GPS-устройство

и се отбелязва на терен. През последните години тази практика дава добри резултати и се избяга навлизане в съседни имоти. От проведените горскостопански дейности не са констатирани неблагоприятни въздействия върху съседни имоти или инфраструктура. Горските пътища, по които се транспортира дървесина се поддържат в добро състояние. При повреда се извършват текущи ремонти с техника на стопанството. Също така при валежи не се извършва транспортиране на дървесина с цел опазване на пътищата. През изминалата година не са констатирани повреди от природни бедствия в резултат на горскостопанската дейност

Не са постъпвали сигнали за отрицателно въздействие от проведените горскостопански мероприятия върху популациите от растителни и животински видове, почвите и водните ресурси в и в съседство с горските територии-държавна собственост.

VI.МОНИТОРИНГ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ/ВКЛ.МОНИТОРИНГ НА ВКС/:В ДГС „Клисура „попадат части от пет Защитени зони:

Защитени зони обявени по Директива92/43/ЕЕС от 21 май 1992година,за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна (наричана за краткост Директива за местообитанията):

-Защитена зона „Средна гора” с идентификационен код BG0001389,приета с решение №661/16.10.2007г. и актуализирана с РМС №811/16.11.2010г. ,с обща площ-6341.2хектара,от която залесена 5179.0ха и незалесена 1162.2ха.

- Защитена зона „Централен Балкан - буфер ” –” с идентификационен код BG0001493приета с решение №802/04.12.2007г. и актуализирана с РМС №811/16.11.2010г.- с обща площ 973.7ха,от която залесена 674.0ха и незалесена 299.7ха.

- Защитена зона „Река Стряма“ с идентификационен код BG000429,приета с решение №122/02.03.2007г. и актуализирана с РМС №122/02.03.2007г,с обща площ 102.1 ха., от която залесена 91.9 ха и незалесена 10.2 ха.

Защитени зони по Директива 79/409/ЕЕС от 2 април 1979 година, за опазването на дивите птици(наричана за кратко директива за птиците):

-Защитена зона “Средна гора” – с идентификационен код BG0002054 ,обявена със Заповед №РД-273/30.03.2012 на МОСВ- с обща площ 6044.1,от която залесена 4968.7ха и незалесена 1075.4хектара

- Централен Балкан BG00002128,приета с обявена заповед №РД-321/04.04.2013г. на МОСВ с обща площ 1162.5хектара,от която залесена 5179.0ха и незалесена 1162.2 ха.

На територията на ДГС „Клисура” попадат следните горски територии, които са обявени съгласно Закона за защитени територии /ДВ бр.133от 11.11.1998г./

1. Защитена местност "БОРСУК КАЯ"-обявена със Заповед №535/04.06.1986г./ДВ бр.47/1986г./ на КОПС като буферна зона на поддържан резерват „Чамджа“, прекатегоризирана със Заповед №РД-779 от 16.10.2007г. като защитена местност „Борсук кая“, с обща площ 47.7ха,от която 43.8ха залесена и 3,9ха незалесена.Извършен мониторинг на отдели 2084-а,б,в,г,2085-д,е,ж,2086-г,е,ж,з.Няма установени нарушения.

2. Защитена местност "ВЪРЛИШНИЦА"-обявена със заповед №3572/30.12.1966г. на МГПП за историческо място и проектокатегоризирано със заповед №РД-327/31.03.2003г. На МОСВ-с обща площ 188.9ха от която залесена 177.4ха и незалесена 12.4 ха.

Основната част от горите на територията на ТП „ДГС-Клисура“ са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

В периода на месец януари-декември има попълнени следните формуляри:

- мониторинг на застрашени, изчезващи и ендемични видове-ВКС1.2:

Растителни видове:

-1. Елвезиево кокиче (*Galanthus elwesii* Hooker f.)-не са установени нови находища;
-2. Обикновена кандилка (*Aquilegia nigricans* Baumg./*Aquilegia vulgaris* auct.)- не са установени нови находища;

Растителни видове включени в *Приложение 1* към Националното ръководство,с потенциално разпространение на територията на ДГС-Клисура :

Vicia dumetorum L.- Храсталачна глушина, *Cyclamen coum* Mill. Сем. Primulaceae – Игликови- Пролетно ботурче, *Campanula latifolia* L. Сем. Campanulaceae – Камбанкови- Широколистна камбанка-не са констатирани находища ,срещат се единични екземпляри ,поради това не са картирани.

Животински видове:

2.Кафява мечка (*Ursus arctos*)-На територията на ДГС ”Клисура” видът е с непостоянно присъствие. Често на територията на Стопанството навлизат индивиди от НП „Централен Балкан”.

3.Царски орел (*Aquila heliaca*)- През изминалия гнездови сезон двойката бе прогонена от гнездовата територия по неизвестни причини.

Не са установени нови местообитания различни от посочените в доклада за ГВКС за видра и червеногуша мухоловка, малък ястреб, осояд, сив кълвач. Не са констатирани обитаеми гнезда, а само следи от преминаване или птица в полет.

Черен щъркел и Черен кълвач са наблюдавани в полет няколкократно.

Наблюдавани са през годината, но липсва информация за установено присъствие на екземпляри от следните видове:

Шипоопашата костенурка, (*Testudo hermanni*, Смок мишкар (*Elaphe longissima longissima* Laurenti/, Пъстър смок, Обикновена блатна костенурка, Шипобедрена косенурка, Южен гребнест тритон, червенокоремна бумка,Жълтокоремна бумка;

Проведен мониторинг на горски територии, представляващи редки, застрашени или изчезващи екосистеми, или съдържащи се в такива-ВКС3: В горски територии-държавна собственост от района на стопанството са идентифицирани 10 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми, както следва:

1.G1.2116 Dacio-Moesian ash-alder woods-Смесени крайречни галерийни съобществас основен идентификатор черна елша/ *Alnus glutinosa*/.

2.G1.6931 Balkan Range acidophilous beech forests

Гори с преобладание на бук, разположени на бедни кисели и влажни почви. Местообитанието включва ацидофилни широколистни и смесени широколистно-иглолистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica*).

3.G1.6932/6933 Balkan Range neutrophile beech forests- Типични неутрофилни букови гори (асоциация *Asperulo-Fagetum*). Мезофитни букови гори върху сравнително бедни почви (асоциация *Festuco drymejae-Fagetum*-

4.G1.661 Middle European dry-slope limestone beech forests- Ксеротермофилни гори, развиващи се върху варовити, често плитки почви от типовете лесивирани файоземи и рендзини. Основен дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *Moesiaca*-

5.G1.69 Thermophilous Moesian beech forests- Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp.

6.G1.7C1 [Ostrya carpinifolia] woods- Характерни растителни видове са планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*) и едрolistна липа (*Tilia platyphyllos*

7.G1.A4 Ravine and slope woodland- Характерни растителни видове са планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*) и едрolistна липа /*Tilia platyphyllos*/-

8.G3.16 Moesian [Abies alba] forests- Горите от обикновена ела (*Abies alba* subsp. *alba*) имат ограничено разпространение в планините на България

9.G3.56(1) Helleno-Balkan Pallas' pine forests- Гори от черен бор с реликтен характер. Характерни растителни видове: черен б ор (*Pinus nigra* ssp. *pallasiana*).

10.G4.6 Mixed [Abies] - [Picea] - [Fagus] woodland- Смесени иглолистно-широколистни гори на обикновен бук (*Fagus sylvatica*) с обикновена ела (*Abies alba*) и/или обикновен смърч (*Picea abies*).

Гори във фаза на старост (Old growth forests) Заповедта е публикувана на интернет страницата на стопанството/. проведени са наблюдения в отдели -1144-е,в,б,ж,1145-в,д,а,1156-ж,1151-л,1148-л,к,1143-в,а,1142-г,1139-а,2178-б,2178-в,2181-а,2196-з,2203-п,1151-б,1157-бг,1152-ж,1153-б,2180-е,2183-в,2182-а,2180-ж,2150-а,2147-в,2147-б,,2147-а,2144-в,,б,2143-б,,а,2140-б,,а,2130-б,,а,2119-г,2118-в,2113-д,г,2103-б,,а,2101-з,,ж,2078-в,2051-б,2044-з,,ж,2039-и,2027-и,2026-и,,з,а,202-г,в,б,а,2019-г,в,2008-а,2007-о,,п,б,2153-г,2138-б,2133-л,г,2119-б,2102-г,2100-б.

ВКС 4. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ИЗПЪЛНЯВАТ ВАЖНИ ПРИРОДНИ ФУНКЦИИ В КРИТИЧНИ СИТУАЦИИ (НАПР. ЗАЩИТА НА ВОДОСБОРИ, КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА).- На територията на ТП ДГС „Клисура” са представени типове ГВКС, свързани с екологичните функции на горските екосистеми. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от лесоустройствения проект и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП ДГС „Клисура” са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

Проведен мониторинг на ВКС4.1-единствени източници на питейна вода. В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарноохранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно - битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водовземането и 50 м под него с широчина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката. Те не са приведени в съответствие с Наредба № 3 от 16.10.2000 г. МОСВ, МЗГ, МРРБ, за условията и реда на проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейнобитово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр. 88 от 27.10.2000 г.). Тези вододайни зони обхващат територии около сравнително голям брой водоизточници, разпръснати в района на горското стопанство. Обособени са с цел снабдяване на населените места с вода за питейно-битови нужди. Целта на стопанисването на горите и земите от вододайната зона е запазване и увеличаване на водоохранните им функции. Насажденията трябва се стопанисват, съгласно Закона за горите (2011 г.), Правилника за прилагането му и Наредба № 8 за сечите в горите (2011 г.). В зависимост от състоянието на насажденията и биологичните особености на дървесните видове, възобновяването се осъществява при удължен възобновителен период, като се намалява интензивността на сечта и се извежда възобновителна сеч на малки площи. Сечите във вододайните зони са съобразени с целта на стопанисването - подобряване, състоянието на насажденията, създаване на разновъзрастна структура, стъпаловиден склоп и смесен състав на бъдещите насаждения, като са взети в предвид и допълнителните специални функции на насажденията. Преди извеждането на сечите е задължително да се построят съответните предпазни съоръжения по пътищата, за да се предотврати свличането на почва в реките и оттам затлачването на каптажите- проведени са наблюдения в отдели 2167к,л,т,щ,в,1 2195а 2196к,з,и, 2196л,9 2201а,2202щ,2201-1, Вододайни зони с.Розино.2050-м,2130а,б; 2049-з, и, к, 2050-м, 2021-б,2051-1,2075-а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 2003-к,м, и, 2025-4, 2027-к, 2031-а, 2030-д, 2032-а, 2033-и, 2034-в, 2035-к, 2034-д, 2035-г, 2037-в, 2042-н, 2046-1,2048-ж,2049-б, д, 2047-б, 2075-б,2076-к,г,2078-2,2081-ж,2113-д,2114-г,2115-а,2117-и.

ВКС 4.2.гори с решаващо значение за регулиране на водния отток във водосборите проведени са наблюдения в отдели 2154 а, 2154 в, 2154 г, 2154 д, 2154 х, 2156 в, 2156 ж.

Проведен мониторинг на ВКС 4.3-гори с решаващо противоерозионно значение,- проведени са наблюдения в отдели 2154 а, 2154 в, 2154 г, 2154 д, 2154 х, 2156 в, 2156 ж.

Проведен мониторинг на ВКС4.4-гори,които представляват бариера за разпространението на пожари проведени са наблюдения в отдели – 2083-и, 2078-з, 2076-м, и, 2076-е, д ,2044-и, з, ж, е, п, 3, 2043-к, б, а,1,2042-0,н,л,г,2042-о,2041-з,д,2041-г,2040-е,2039-м,,д,2038-к,з,д,г,3,2,2037-з,,д,г,б,2036-л,е,в,2035-и, 2047-б, 2046-з, е, д, г, б, 2045-е, в, а, 1, 5, 2033-к ,з, г, 3, 2022-к, 2030-б, 2026-з, 2025-з, 2025-б, 2025-4,2035-3 ,2035-9, 2047-г-;

Проведен мониторинг на ВКС 6- проведени са наблюдения в отдел -158б;

Проведен мониторинг на ВКС4.5-гори с решаващо значение за състоянието на селскостопанските дейности /земеделие,рибни запаси/ и защитата на инфраструктурните обекти проведени са наблюдения в отдели 2210-е,д,2131-15,14,2131-р,п,2117-5,к,2042-9,8,7,ф,2039-к,2038-к,2037-д,2036-е,ж,2007-и,2029-с,т,ф,у

Проведен мониторинг на ВКС 6- проведени са наблюдения в отдел -158б

Неразделна част от доклада са и попълнените формуляри за извършения мониторинг /за животни, растения и екосистеми/ от служителите на ТП ДГС-Клисура през 2021г.в териториалния обхват на стопанството. Разработени са формуляри за теренно попълване, приложени са и снимки в доклада за ГВКС за правилно разпознаване на установените растителни и животински видове с консервационна стойност на територията на стопанството.

За изминалата 2023г. е проведена пролетна и есенна таксация на дивеч. Данните показват, че е достигнат допустимия запас при повечето видове, обект на лов. Ловностопанската територия на ТП „ДГС-Клисура“ е разделен на ДЛСР „Старопланински“ и три броя Дивечовъдни Участъци „Слатински“, Средна гора, и Стара планина и ловностопански райони, предоставени за стопанисване на ловно сдружение ЛРД Карлово. Предоставените ловностопански райони се стопанисват от съответните ловни дружини. ПЛСР Иганово, Клисура, Кърнаре, Розино, Слатина, и Христо Даново. Разрешителните за лов се предоставят на сдруженията съгласно ЗЛОД и ППЗЛОД. Дружествата представят писмена заявка за разрешителни за групов и индивидуален лов. След отчитането на изразходваните такива и заплащане на заявените кочани, те се предоставят на сдруженията. Отчетените изразходвани разрешителни за лов се придружават с опис-справка за издадените и отчетени РЛ и броя и вида на отстреляния дивеч. Ежемесечно се превеждат от ЛРД средствата в размер на 30%, съгласно чл.65, ал.2 от ППЗЛОД. ДУ „Стара планина,“ е предоставен за ползване на фирма изпълнител. От направените проверки за изпълнение на ловностопанските мероприятия е установено, че се полагат необходимите грижи за дивеча, произтичащи от ЗГ и ППЗЛОД. За всички ловностопански райони са раздадени контейнери за проба за Африканска чума по свинете /АЧС/. Извършват се претърсвания от служители по график в територията на четирите ГСУ, като всеки понеделник се докладва с рапорт. На територията на стопанството има изградени места за първична обработка на отстрелян дивеч, както и ями за странични животински продукти ЖСП и ями за загробване, съгласно указания на ИАГ и изисквания на БАБХ. През 2021г. са поставени информационни табели на възлови места от Плана за контрол и предотвратяване на АЧС. Във връзка със изпълнението на заложените дейности в Плана за контрол и предотвратяване разпространението на заболяването Африканска чума по свинете са реализирани срещи с ловните дружини. Проведено са обучения, съвместно с БАБХ “.

Данните от мониторинга и таксацията посочват, че към 31.12.2023г. популациите от защитени и застрашени видове растения, животни и местообитания са стабилни за режима на опазване в който се намират.

VII. СОЦИАЛНО ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ-ПРОМЕНИ В ОБЩЕСТВОТО И/ИЛИ ОТНОШЕНИЕТО ИМ СПРЯМО ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ:

По всеобщо мнение комуникацията между заинтересованите страни и ДГС е на изключително добро ниво. Не са констатирани и съществени проблеми с достъпа до информация. Горскостопанският план, като основен документ за стопанството е публичен и няма случаи на отказ от страна на ДГС.

ДГС е предприело стъпки по осигуряването на публичност чрез своята уеб страница на: -процедурите за разрешаване на спорове със засегнати и заинтересовани страни, за подаване на оплаквания и сигнали;

-писмените документи, отразяващи дългосрочната ангажираност на горското стопанство към принципите и критериите на и свързаните политики и стандарти;

-начините, по които местните общности могат да участват в процеса по планиране на горскостопанските дейности и обекти;

-изготвената Оценка за социалното въздействие от дейността;

-изготвеният Доклад за горите с висока консервационна стойност (с изключение на конфиденциална информация);

-резюме на целите на управление;

резюме на резултатите от провеждания мониторинг (с изключение на конфиденциалната информация).

VIII. СРЕЩИ С ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ, СВЪРЗАНИ СЪС СТОПАНИСВАНЕТО НА ГОРИТЕ: През изтеклата година с кметовете на общините и кметствата бяха направени срещи, свързани с дейност и възможности за поставяне на различни проблеми. Разглеждани са въпроси свързани с права и задължения на местните общности, засегнати и заинтересовани страни, свързани с дейността на стопанството: Предстоящи и планирани горскостопански мероприятия; Подходящи възможности за заетост, обучения и други услуги, които ДГС предлага; възможности за местно и социално-икономическо развитие включващи възможни съвместни дейности, проекти и инициативи с местните общности засегнати и заинтересовани страни /приемо-предавателни протоколи, актове, за дарения, благодарствени писма и други документи/ мерки за опазване на местата със специално и културно, екологично, икономически и религиозно или духовно значение на местните общности.

Кметствата и общините са писмено информирани относно вида на дейност, обекти, местности, сключени договори и маршрути на движение на транспортните средства по горските автомобилни пътища на ДГС Клисура

Местното население закупува дърва за огрев на базата на утвърден ценоразпис за продажба на дървесина на корен от горски територии държавна собственост по реда на чл.71,ал.1,т.1,2,3 и 6 от Наредбата по чл.95,ал1 от ЗГ, както и добита дървесина от временен склад по т.4. Кметствата на съответното населено място изготвя списък на правоимащите (до около 10 м³ на домакинство) на базата на който ДГС прави справка за възможното ползване и определя обекти за съответната година. Задоволяването на местното население с дървесина и най-вече дърва за огрев, и в бъдеще ще остане сфера от дейността на ДГС с висока степен на социално въздействие, като двата основни фактора влияещи върху чувствителността на хората по проблема са количествата и цената. На този етап проблеми с наличните количества не са отчетени. Удовлетворени са постъпили заявления от местни производители/фермери, билкари, пчелари/ за ползвания в държавните горски територии на стопанството.

IX. ОЦЕНКА НА ЕФИКТИВНОСТТА И ПРОДУКТИВНОСТТА НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО: Основни предизвикателства за подобряване ефективността и продуктивността на горското стопанство при спазване на принципите на горска сертификация са насочени към балансирано и отговорно отношение в различни направления - екологични, икономически и социални, които са свързани с голям брой заинтересовани страни. За подобряване ефективността и продуктивността е необходимо да продължат действията на стопанството по популяризиране на ползите от прилагане на стандарта по горска сертификация при стопанисването и управлението на горите от ТП ДГС "Клисура".

Х.АНАЛИЗ: Анализирайки данните от извършеното проучване в периода месец януари-декември 2023 год., в изпълнение на ежегодния мониторинг на биологичното разнообразие на ГВКС и прилагане принципите на устойчиво използване на биологичните ресурси и опазването на биоразнообразието в ТП „ДГС-Клисура”, показват че не са констатирани съществени пропуски и нарушения по стопанисване на горите попадащи в ГВКС. През периода в проучваната територия на ТП „ДГС-Клисура”, не са картирани находища на растителни и животински видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство, тъй като на територията на стопанството не са трайно установени . Прилаганите лесовъдски системи и дейности в ГВКС, благоприятстват за осигуряването на основните функции от горите като социално-хигиенни, защитно-водоохрани, противоерозионни и рекреационни.

Състоянието на възобновяването в горите с висока консервационна стойност е добро, което е резултат на добрите лесовъдски практики прилагани се в горите на ТП „ДГС-Клисура”, чрез спазване на основни лесовъдски принципи при извеждане на сечите. Биоразнообразието, устойчивостта на екосистемите и многофункционалното управление в ТП „ДГС Клисура” е приоритет за преодоляването на негативното влияние и изменение на климата. Управлението и поддържането на ГВКС се насърчава и популяризира чрез местни кампании и срещи с населението и фирмите, осъществяващи дейности на територията на стопанството на които са обсъждани въпроси за устойчиво ползване на горите, свързани с опита и прилагане на полезни практики от колектива на ТП „ДГС-Клисура”. В резултат на извършен мониторинг, ТП „ДГС-Клисура” приключва 2023 година с добър екологичен и финансов резултат.

Изготвил,

гр. Клисура, 26.01.2024г.

/инж. Мария Арбова,лесничей/